

Meningen med livet?

Att tala eller ställa frågor om meningen med livet kan väcka nyfikenhet, även om en del anser att det hör till den personliga och privata sfären. Men även om frågorna är svåra och obekväma måste de ställas och samtalet föras. En som belyst ämnet är komikern tillika språk- och folklivsforskaren Fredrik Lindström, när han medverkade i programmet Vinter i P1 på juldagen. Han konstaterade där att för många fokuseras livet till stora delar runt dem själva och blir som ett projekt, där man är sin egen projektledare. Målet och meningen med livet är att vara lycklig och framgångsrik. Själv är man ensam ansvarig för hur livet blir i slutändan. Tron på en personlig och definierad gud är, enligt Lindström, ointressant för dessa. Istället handlar det om att tro på sig själv och se till att de egna livsmålen uppfylls.

Lindströms konstaterande kan tyckas vara oroväckande men är egentligen inget nytt under solen. Hasse Alfredson sade det redan för 50 år sedan, då genom pastor Jansson i sketchen Ringaren: »Livet är som en påse, det blir tomt och innehållslöst om man inte fyller det med något.»

Kyrkan, som Kristi kropp och bärare av uppdraget att förkunna evangeliet, har en viktig uppgift i att bjuda in till samtal kring meningsfrågan. Att vägleda människor i sökandet efter svar är ett av hennes uppdrag. Men det måste ske i respekt och lyhördhet för den andre, så att det inte blir som det stod skrivet med stora röda bokstäver på dörren till en offentlig toalett: *JESUS ÄR SVARET!* Bredvid hade någon med mindre bokstäver skrivit: *Men vad är frågan?*

Frågan med de små bokstäverna visar, att den som skrivit påståendet med stora bokstäver missat grunden för all kommunikation – att lyssna in människors frågor. Detta manar till eftertanke kring relationen mellan människors frågor och den kristna trons svar. Missas detta samspel riskerar kyrkan att svara på frågor som ingen egentligen ställt. Då slår hon in öppna dörrar. Samtidigt, om kyrkan inte svarar på de frågor som människor faktiskt ställer, så uppfattas hon och den kristna tron som ointressant och meningslös.

Att frågan om meningen med livet i allra högsta grad är aktuell vittnar en artikel i Kyrkans Tidning om (nr 14/2020). Artikeln refererar en undersökning där 501 personer i åldrarna 40–85 år fått svara på frågor rörande meningen med livet. Svaren låg i sin tur till grund för att sex forskare, som var för sig tog sin utgångspunkt från bl.a. etiken, religionssociologin och teologin, skrev en antologi med just namnet *Livets mening*.

Ett av kapitlen visar att många av de tillfrågade förstod meningen med livet utifrån en subjektiv värdering med individualistiskt perspektiv, dvs. att det är ens personliga och privata livsmål eller ens egna prestationer som ger livet mening och betydelse. KT presenterade undersökningen med rubriken »Nära och kära är viktigare än Gud och plikten», en rubrik som förvisso delvis speglar resultatet av undersökningen utan att vara någon djupare analys av den. I antologin framkommer nämligen att de flesta besvarat frågorna utifrån perspektivet vad som är meningen *i* livet men inte *med* livet. Det som är viktigt *i* livet är just det som kunde uppfattas som en form av delmål eller uppfyllande av egna önskningar som att bilda familj, ha ett arbete man trivs med, finnas i en god gemenskap och kunna resa. Alltså liknande svar som Lindström presenterade i sitt vintertal. Men när det handlar om förståelsen av meningen med livet blir svaren betydligt mer diffusa och vacklande.

En intressant fråga blir därför hur Svenska kyrkans ledning tar till sig det resultat som presenterades i undersökningen. Kan det väcka någon form av självrannsakan och reflektion över det graverande allvaret? Undersökningen, liksom Lindströms vintertal, pekar båda mot att det är hög tid för att den kristna trons svar på frågan om såväl meningen *med* som *i* varje människas liv förmedlas tydligare.

Till sin hjälp har Svenska kyrkans ledning Kyrkoordningen och den s.k. syftesparagrafen, där Svenska kyrkans uppdrag och församlingarnas grundläggande uppgift formuleras klart: »*människor ska komma till tro på Kristus och leva i tro, en kristen gemenskap skapas och fördjupas, Guds rike utbredas och skapelsen återupprättas.*» Ett svar på frågan om meningen med och i människans liv skulle då kunna vara: Att varje människa är skapad till Guds avbild och kallad till att tro på och att finna tillit hos Kristus. Att hon ska leva i och finna sin kallelse i en nära och livgivande gemenskap, att tillsammans med sina medmänniskor sträva efter och arbeta för att Guds vilja ska bli känd och efterlevd och att skapelsens återupprättas intill den dag då Kristus kommer åter.

För att förverkliga detta behöver människor få hjälp med att (åter)finna tron på Kristus. Svenska kyrkan på nationell nivå liksom de enskilda församlingarna måste därför i högre utsträckning våga stå upp för den kristna tron och vara frimodiga i bekännelsen till Kristus som kyrkans Herre. Detta gäller såväl på officiella hemsidor och twitter som i uttalanden i media och i förkunnelsen. Men det handlar även om att församlingarna värnar och vårdar undervisningen för alla åldrar och kanske framförallt att man våga praktisera *ad Fontes – till källorna*. Undervisningen måste vara kristuscentrerad, fokuseras på bibelberättelserna och bidra till den kristna trons fördjupning. Som Gunnar Rosendal skriver i *Den apostoliska tron*: »Kristus är källan, där vi finna den uppenbarade kunskapen om Gud.» För detta finns fungerande undervisningsmaterial för Alphakurser och vuxenkatekumenat.

Den pågående satsningen på undervisning behöver vara tydlig om grunden i kyrkans tro, bekännelse och lära och ta sin utgångspunkt i det missionsuppdrag som getts åt kyrkan av Herren själv.

Att få vara del i en lärande gemenskap skulle kanske kunna locka dem som Lindström kallar »individualisterna». Erbjudandet att vara med i en gemenskap skulle kunna vara något att bygga vidare på i mötet med dem som säger sig vara ointresserade av att tro på Gud. Lindström menar ju som Martin Buber att ett *jag* blir *vi* i relation till ett *du*. Om vi inte lever i samspel med andra utvecklas vi inte. För att vara sig själv måste man stå i relation till andra. I vår strävan efter att vara oss själva måste vi påverkas av andra.

När kyrkan inbjuder människor att vara med i en gemenskap, som tillsammans läser och brottas med bibelordet, blir det som för lärjungarna, vilka på vägen till Emmaus fick följa av Herren själv. Att ta del av undervisning och gemenskap kan öppna för insikten om vad som är den sanna meningen med och i livet. Som Sv. Ps. 646:3–5 formulerar det: *Ge mig tjänst och ansvar, låt mig till glädje bli ... Upplys mig, helige Ande, så att jag kan förstå ... Jag har en uppgift att fylla, Kristus har bruk för mig!*